

**Analysis of the components and pillars of religious developments
in society from the perspective of the Holy Quran**

Sohrab Morovati *

Received: 2020/08/26

Bbehroz Sepidnameh **

Accepted: 2021/04/29

Sedigheh Karami ***

Abstract

Religion, as one of the most important and long-standing human institutions, has always been in interaction with social systems. In such a way that these systems have been influenced and have been influenced. The religious approach of societies and the changes in their religiosity, which are manifested in different religious styles, are clear examples of these reciprocal relations. Religious developments are based on the theoretical model of "gyro" based on the three pillars of factors, conditions and agents of change. This article intends to study the role of the three pillars mentioned in the developments of religiosity from the perspective of the Holy Quran by using the method of qualitative content analysis. The findings confirm that in the Holy Qur'an, "factors" such as population, economic infrastructure and values, through their effective action, create the ground for changes in religiosity. And "conditions" play an important role in the actualization of "factors". Agents and elites also contribute to religious change through "decision-making" and "modeling", and in some cases can direct religious change to their liking through streamlining. The result is that in a change of religiosity, all three elements share, but "circumstances" can affect those two elements.

Keywords: social change, religiosity, factors of change, conditions of change, agents of change.

* Faculty member of the Department of Quranic and Hadith Sciences, Faculty of Theology, Ilam University. sohrab-morovati@yahoo.com

**Assistant Professor of Social Sciences, Ilam University, Ilam, Iran.

b.sepidnameh@ilam.ac.ir

***PhD student in Quranic and Hadith Sciences, Ilam University, Iran.

sedighehkarami@gmail.com

واکاوی مؤلفه‌ها و ارکان تحولات دینی اجتماع از منظر قرآن کریم

سهراب مروتی⁻

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۶/۰۵

بهروز سپیدنامه⁻

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۲/۰۹

صدیقه کریمی⁻

چکیده

دین به‌عنوان یکی از مهم‌ترین و پرسابقه‌ترین نهادهای بشری همواره در رابطه‌ای متقابل با نظام‌های اجتماعی بوده است. به‌گونه‌ای که از این نظام‌ها تأثیر پذیرفته و بر آن‌ها تأثیر نهاده است. رهیافت دینی جوامع و تحولات دین‌داری آن‌ها که در سبک‌های مختلف دینی نمود می‌یابند، نمونه‌ای بارز از این روابط متقابل است. تحولات دین‌داری بر مبنای الگوی نظری «گی‌روشه» مبتنی بر سه رکن عوامل، شرایط و کارگزاران تغییر است. این مقاله بر آن است تا با بهره‌گیری از روش تحلیل محتوای کیفی به مطالعه نقش ارکان سه‌گانه یادشده در تحولات دین‌داری از منظر قرآن کریم بپردازد. یافته‌های به‌دست‌آمده مؤید آن است که در قرآن کریم «عوامل» از جمله جمعیت، زیربنای اقتصادی و ارزش‌ها به‌وسیله کنش اثرگذار خود زمینه تغییرات دین‌داری را به وجود می‌آورند و «شرایط» در میزان به فعلیت رسیدن «عوامل» نقش مهمی ایفا می‌کنند. کارگزاران و نخبگان هم از طریق «تصمیم‌گیری» و «الگوسازی» در تغییرات دین‌داری سهیم‌اند و در برخی موارد می‌توانند از طریق جریان‌سازی، تغییرات دین‌داری را به سمت دلخواه خود هدایت کنند. نتیجه اینکه در یک تغییر دین‌داری، هر سه عنصر باهم سهیم‌اند اما «شرایط» می‌تواند آن دو عنصر را متأثر از خود سازد.

واژگان کلیدی: تغییرات اجتماعی، دین‌داری، عوامل تغییر، شرایط تغییر، کارگزاران تغییر.

— استاد گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه ایلام، ایلام، ایران (نویسنده مسئول).

sohrab-morovati@yahoo.com

b.sepidnameh@ilam.ac.ir

— استادیار گروه علوم اجتماعی دانشگاه ایلام، ایلام، ایران.

sedighehkarami@gmail.com

— دانشجوی دکتری علوم قرآن و حدیث دانشگاه ایلام، ایلام، ایران.

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پرویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی